

מבוא

הענקת עיטורים לאנשי ביטחון משקפת את הערכת החברה למקבליהם. בהענקת עיטור או ציון לשבח (צל"ש) יש מסר כפול: הראשון, הערכה אישית לאדם שפעל מעל ומעבר, בגבורה, באומץ ותוך סיכון חיים לטובת הזולת. השני, קביעת נורמה לציבור המשרתים בארגון, בבחינת "ממני תראו וכן תעשו". לעיטור, אם כן, יש מסר חינוכי-ערכי חשוב.

מזה כעשור וחצי שאני חוקר את העיטורים השונים, שהוענקו במדינת ישראל. במסגרת זו, בחנתי את מקומן של הנשים, שזכו לעיטור או לצל"ש בעקבות פעילות מבצעית. מאמר זה מבקש להציג את הנשים, אשר זכו לעיטור או לצל"ש במהלך שירותן במשטרת ישראל, נכון למועד זה (מרץ 2021).

נשים משרתות במשטרת ישראל החל מיום הקמתה. עם זאת, כניסתן לתפקידי שיטור מבצעיים ולחימה ארכה זמן: למעט תקופה קצרה, בשנים 1948-1951, לא היו כמעט שוטרות בתפקידי שטח. המצב השתנה בשנת 1960, כאשר קמה יחידת שוטרות הסיור במחוז תל-אביב, במסגרתה החלו נשים למלא תפקידים מבצעיים באופן מאורגן וקבוע. עם הזמן, עלה מספר השוטרות בארגון ונפתחו בפניהן תפקידים מבצעיים ומקצועיים נוספים, בכל תחומי העשייה המשטרית.

בשנת 1996 היה משמר הגבול (מג"ב) חלוץ בשילוב נשים בתפקידי לחימה, עם תחילת הכשרתן של לוחמות והפעלתן בפלוגות המבצעיות לצד לוחמים גברים. כיום, מהוות הנשים כרבע מכלל כוח-האדם במשטרה. במג"ב, מהוות נשים כשליש מסדר הכוחות הלוחם של החיל.

העיטורים במשטרת ישראל

משטרת ישראל מעניקה עיטורים בהתאם לחוק העיטורים שלה וכן עפ"י פקודות המטה הארצי. עיטורי המשטרה הם:

- **עיטור הגבורה** – מוענק על מעשה גבורה עילאית, שנעשה בעת מילוי תפקיד, תוך חירוף נפש.
- **עיטור האומץ** – מוענק על מעשה גבורה, שנעשה בעת מילוי תפקיד, תוך חירוף נפש, שיש בו גילו אומץ לב בלתי רגיל.
- **עיטור המופת** – מוענק על מעשה שנעשה באומץ לב, הראוי לשמש מופת.
- **עיטור השירות** – הוענק על שירות במשטרת ישראל, שיש בו משום תרומה בלתי רגילה להשגת יעד מיעדי המשטרה, אם במעשה בודד יוצא מגדר הרגיל ואם בגילוי התמדה או דבקות מופתית במטרה. עיטור זה בוטל בשנת 2010 ואינו מוענק יותר.
- **עיטור ההתנדבות** – הוענק על תרומה בלתי רגילה להשגת יעד מיעדי המשמר האזרחי. אינו מוענק יותר (מאמר זה אינו סוקר את מקבלי עיטור זה).

- **ציון לשבח מטעם המפקח הכללי** (צל"ש מפכ"ל) – מוענק על מעשה מצוין או התנהגות מצוינת, במהלך פעילות מבצעית או בפעילות משטרתית אחרת, תוך גילוי כושר מנהיגות או יוזמה. זאת, כאשר המעשה המדובר אינו תואם את התנאים להענקת עיטור.

עד לשנת 1972, בה נחקק חוק העיטורים, היו שוטרים שצוינו לשבח על ידי מפקדיהם, בשל מעשים יוצאי דופן שביצעו. צל"שים אלה פורסמו בפקודות המטה הארצי ונרשמו בתיק האישי של השוטר או השוטרת.

עד היום, העניקה המשטרה עיטורים וצל"שים לעשרים שוטרות ולאזרחית אחת. רובם המכריע של העיטורים, שלושה-עשר, הוענקו לאחר שנת 2000. יש להניח כי הגידול במספר הנשים המעוטרות נבע מהעלייה במספר המשרתות, משילובן ההולך וגובר ביחידות מבצעיות ולוחמות, ומגלי הטרור שפקדו את המדינה. העובדה, כי נשים רבות יותר מעורבות בפעילות מבצעית, מעלה בהתאמה את מספרן של אלה מהן, שהיו מעורבות באירועים, בהם היו מעשי גבורה.

יש להדגיש כי חוק העיטורים במשטרת ישראל התקבל כאמור ב-1972 שנתיים לאחר חוק העיטורים בצבא ההגנה לישראל. אין זה מפתיע, היות וצה"ל היה והינו גוף הרבה יותר גדול מאשר במשטרת ישראל ורק הגיוני היה שקבלת החוק לעיטורים בצה"ל תעורר את הצורך בחוק דומה גם למשטרת ישראל ולשרות בתי הסוהר שנסמך אליו. ניתן לראות הדמיון הרב בנוסח חוק העיטורים במשטרת ישראל ובצה"ל מוביל למסקנה שהמשטרה התבססה על החוק הקודם והתאימה אותו לצרכיה. כמו צה"ל, גם המשטרה מעניקה שלושה עיטורים. עם זאת, בעוד שבצה"ל העיטורים הם גבורה, עוז ומופת, במשטרה העיטורים שונים מעט: גבורה, אומץ ומופת. מעניינת לדעתי העובדה שבהצעות לשמות העיטורים בצה"ל עלה גם השם עיטור האומץ שלבסוף לא התקבל. אם הדבר היה תלוי בי, הייתי מעניק שמות שונים לעיטורי המשטרה, כדי למנוע בלבול ביניהם לבין עיטורי צה"ל. לחלופין, מוטב היה ליצור התאמה מלאה בין שמות העיטורים בשני הארגונים המצב הגרוע ביותר האפשרי לדעתי מתקיים בחוק כפי שהתקבל. שני עיטורים הם בעלי שם זהה לעיטורי צה"ל ועיטור אחד בעל שם שונה. בעיסוק המתמשך שלי בנושא אני עד לבלבול רב אצל גורמים שאינם מומחים והחלפת עיטור האומץ בעיטור העוז.

העיטורים השונים משקפים את הערכת החברה למקבליהם. בהענקת עיטור יש מסר כפול. הראשון הערכה אישית לאדם שפעל מעל ומעבר, בגבורה, באומץ תוך סיכון חיים לטובת הזולת. אין שוני או אבחנה בין גברים לנשים לא בנוסח החוק ולא בקריטריונים לקבלתו. כך זה בצבא וכך זה במשטרה. המסר השני הוא קביעת נורמה לציבור המשרתים במשטרה כמודל לחיקוי.

גם הצבא ובמיוחד המשטרה למדו להבין כי במרבית המקרים אין שוני מהותי בנדרש בין גברים לנשים וכוח האדם הנשי שהוא כחצי מהאוכלוסייה יכול למלא חוסרים ופערים. יש עליה גם במוטיבציה של נשים לשרת שרות משמעותי הן בצבא והן במשטרה בדגש על משמר הגבול ככוח לוחם ממש. מצב זה מעלה את הנטייה לגייס הרבה יותר נשים מאשר בעבר דבר המוביל לגידול מספרן של הנשים המשרתות והמשתתפות באירועים שונים וממילא חלקן באופן יחסי גדל באותם אירועים שבהם יש מעשי גבורה.

היות ולהבנתי אין במשטרה אפליה מגדרית מתוכננת בין נשים לגברים, הרי שהעיטורים לא נועדו להעצים נשים. הענקת עיטור נועדה לציין התנהלות אישית במצבי קיצון הראויה לשבח, ולהציג את האדם שצוין לשבח כדמות הראויה לחיקוי במקרים דומים. לדעתי, יש לראות מתן עיטור לשוטרת מסוימת בהקשר זה, של שותפה למעשה גבורה הראוי להערכה, ולא כניסיון לרומם את מעמדה כאישה. כפי שניתן לראות מסיפורי המעשה, במקרים רבים עוטרו שוטרות יחד עם שוטרים-גברים, בהמשך לפעילותם המשותפת באירוע כזה או אחר.

לשם השוואה, צה"ל העניק עשרים ושמונה עיטורים וצל"שים לנשים ששירתו בו. עם זאת, רק תשע מתוכן עוטרו על מעשים שהיה בהם סיכון אישי, בקרב או בתאונות. לעומת זאת, כל הנשים שמשטרת ישראל עיטרה היו מעורבות באירועים בעלי סיכון אישי גבוה, בפעילות טרור או מול עבריינים חמושים. ניתן להניח כי ההבדל הזה נובע משלוש סיבות: אחת, שיעורן הגבוה יחסית של שוטרות ביחידות מבצעיות, לעומת חיילות; השנייה, אופי התפקידים המשטרתיים, במיוחד במג"ב, אשר חושף את השוטרות לאירועים מסכני חיים בתדירות גבוהה יחסית; ושלישית, יחס פתוח ומוקיר יותר לנשים בתפקידים מבצעיים במשטרה, לעומת בצבא.

היות וצל"שים הוענקו גם בצה"ל וגם במשטרה לפני כניסת החוק, בוצע מהלך של בחינה מחדש של הצל"שים שהוענקו והמרתם לעיטורים. בצה"ל נקבע (גם בנוסח החוק) שרק צל"ש רמטכ"ל יבחן להמרה ולאור זאת בצה"ל רק צל"ש אחד שניתן לפני החוק הומר לעיטור. אסתר ארדיטי זכתה לעיטור המופת לאור ההמרה. במשטרת ישראל לא נקבעו בחוק כללים להמרת צל"שים שניתנו לפני כניסת החוק. בפועל במשטרה הומרו שני צל"שים שניתנו לנשים לעיטורים. יונה קוממי זכתה לעיטור הגבורה וגליה אגסי לעיטור העוז.

השוטרות שזכו לעיטורים וצל"שים (לפי סדר שמות המשפחה)

סמ"ש גליה אגסי קיבלה את עיטור האומץ בשנת 1976 (האירוע התרחש בשנת 1965)

בתאריך 29.8.1965 בשעות הערב, כשסיירה סמל שני גליה אגסי בלוויית שוטרת נוספת ברחוב ביאליק ברמת-גן, נשמעו לפתע יריות, קולות בכי וצעקות מכיוון אחד הבתים ברחוב קלאוזנר. השוטרות פנו לעבר אותו בית ובראותן אדם חמוש חוצה את הרחוב בריצה, החלו לרדוף אחריו. משהתקרבו אליו כדי מטרים ספורים בלבד, פנה האיש לעברו, ירה בשוטרת הקרובה אליו ופצע אותה פצעי מוות. לאחר מכן ירה בעצמו. סמל שני גליה אגסי דאגה לפנות את חברתה לבית-החולים ונותרה במקום עד לבואה של תגבורת. על מעשה זה הוענק לה עיטור האומץ.

רס"ל גלית ארביב ז"ל קיבלה את עיטור האומץ בשנת 2003

רס"ל גלית ארביב ז"ל ורס"ר אדם גרפילד שירתו בתחנת "שפט" במרחב ציון. סמ"ש עמיתי דהן שירת כלוחם במג"ב ירושלים. בתאריך 25.2.02 בשעות הערב, חדר לשכונת נווה יעקב מחבל חמוש ברובה סער. המחבל ירה לעבר בתי התושבים וכלי רכב שחלפו ברחוב. ניידת של תחנת "שפט" ובה שלושה שוטרים הגיעה למקום. השוטרת גלית ארביב זינקה מהרכב, הסתערה לעבר המחבל וירתה מספר כדורים עד אשר נפגעה. שני השוטרים האחרים שבניידת הסתערו אף הם בעקבותיה לעברו של המחבל. השוטר עמיחי דהן ניסה לירות מנשקו ללא הצלחה והוא המשיך בהסתערות לעבר המחבל עד שנפגע מיריות המחבל ונפל. השוטר

אדם גרפילד ירה לעבר המחבל מנשקו עד לגמר התחמושת, ואז התפתח ביניהם מאבק פיזי שבמהלכו הוא נפגע מירי המחבל. האירוע הסתיים בעזרתם של אזרחים שהגיעו למקום והמתבל הוכרע. עיטור האומץ מוענק לרס"ל גלית ארביב ז"ל על מעשה גבורה שנעשה תוך מילוי תפקיד וחירוף נפש שיש בו גילוי אומץ לב בלתי רגיל ושעליו שילמה בחייה. לרס"ר אדם גרפילד ולסמ"ש עמיחי דהן מוענק עיטור המופת על כך שפעלו באומץ לב הראוי לשמש מופת.

רס"ר שני בן אורי קיבלה את צל"ש המפקד בשנת 2016

רס"ב גאנדי גדבאן משרת במג"ב צפון ומשמש כמפקד צוות; רס"ל אליאור לוי משרת בבה"ד מג"ב ומשמש כמפקד כיתה; סמ"ש רון שלמה פלס משרת במג"ב צפון ומשמש כלוחם; סמ"ר אשרף רמאל משרת במג"ב צפון ומשמש כלוחם; רס"ר שני בן אורי משרתת כסיירת בנקודת עוז במרחב קדם מחוז ירושלים; רס"ל לירן דימרי משרתת כבלש יאל"כ. רס"ב גאנדי גדבאן רס"ר שני בן אורי רס"ל לירן דימרי רס"ל אליאור לוי סמ"ש רון שלמה פלס סמ"ר אשרף רמאל בתאריך 13.10.15 התקבל דיווח על פיגוע דקירה באוטובוס בשכונת ארמון הנציב בירושלים. הצוות שהגיע למקום הקיף את האוטובוס המפרקי והחל בסריקה חיצונית עקב סגירת הדלתות. באוטובוס היו אזרחים רבים, וזוהו בו שני מחבלים, שאחד מהם חמוש באקדח והשני בסכין. הכוח פעל בנחישות, בקור רוח ובמקצועיות והצליח לחסל את אחד המחבלים ולנטרל את המחבל השני. למרבה הצער, נרצחו במהלך הפיגוע שני אזרחים ושבעה נפצעו טרם הגעת הכוח. צל"ש מפקד מוענק לרס"ב גאנדי גדבאן, רס"ר שני בן אורי, רס"ל לירן דימרי, רס"ל אליאור לוי, סמ"ש רון שלמה פלס וסמ"ר אשרף רמאל על הצטיינותם בפעילות משטרתית.

סמ"ר ורד שפי גלעדי קיבלה את עיטור המופת של משטרת ישראל בשנת 2000

מפקח שלמה בן-זימן שירת כסייר, סמ"ר ורד שפי גלעד משרתת כסיירת ורס"ל נוי נג'מה שירת כראש קבוצת סיור, בתחנת חולון/מרחב איילון. יוסף הלל ובני כרמי מתנדבים במדים בתחנת חולון/מרחב איילון. בתאריך 30.4.99 נכנסו שני שודדים מזוינים לחנות, והסתגרו בה עם שלושה בני ערובה. השוטרים והמתנדבים הגיעו למקום. מתנדב הלל נכנס לחנות ואחד מהשודדים ירה לעברו, מתנדב הלל ירה אף הוא. השודד יצא מהחנות עם בן ערובה שאל ראשו הצמיד אקדח, וניסה להימלט באופנוע. רס"ל נג'מה התקרבה לשודד, השודד הסיט את האקדח מראשו של בן הערובה וירה לעברו. בשלב זה חמק בן הערובה מידי השודד. רס"ל נג'מה ירה לעבר השודד, אשר הוסיף וירה לעבר השוטרים והמתנדבים. מפקח בן זימן, סמ"ר גלעדי והמתנדבים הלל וכרמי ירו אף הם לעבר השודד, אשר נסוג לאחור והמשיך לירות לעברם. השוטרים והמתנדבים ירו בו והרגו אותו. לאחר מכן עצרו את השודד השני ושחררו את בני הערובה האחרים. במעשיהם אלו גילו מפקח שלמה בן זימן, סמ"ר ורד שפי גלעדי, רס"ל נוי נג'מה והמתנדבים יוסף הלל ובני כרמי אומץ לב הראוי לשמש מופת.

רס"ל אלישבע דניאלי קיבלה את עיטור המופת בשנת 1981

לאות ולעדות כי רס"ל אלישבע (אליזבת) דניאלי גילתה אומץ לב הראוי לשמש מופת רס"ל אלישבע דניאלי הצליחה להקים בשכונת נוה דוד בסיס משא"ז, המשמש דוגמא ומופת לאזור כולו. נוסף לפעולות משא"ז שגרתיות, אירגנה רס"ל דניאלי פעילויות קהילתיות וספורטיביות והקדישה תשומת לב רבה לנוער המקומי. במסגרת סיוריה בשכונה גילתה תושייה ואומץ במקרים רבים ובמיוחד במקרים שלהלן: 1. בתאריך 8.11.80 הצליחה להביא בריון אלים לבית החולים ובכך להציל את חייו וזאת, לאחר שלמרות מצבו האנוש לא הצליח איש להתקרב אליו. בהיותו בבית החולים התמידה בדאגה ובטיפול בו. 2. בתאריך 3.7.81 הצילה ממוות ע"י הנשמה מפה לפה אישה שניסתה להתאבד, זאת לאחר שהגיע אליה תוך סיכון עצמי, בטפסה דרך מרפסת שבקומה הרביעית. 3. בתאריך 8.9.81 הצילה ממוות ע"י הנשמה מפה לפה תייר עובר אורח, ודאגה להביאו לבית החולים. על כך מוענק לה עיטור המופת.

רס"ר גל הרוש קיבלה את עיטור המופת בשנת 2020

רס"ל גל הרוש משרתת כסיירת בתחנת נהריה, מחוז חוף. בתאריך 13.3.19, במהלך משמרת לילה, התקבלה קריאה על אירוע שריפה בבניין דירות בנהריה. אזרח, שהיה במקום, זעק שישנם ילדים לכודים בקומה השלישית. רס"ל גל הרוש נכנסה במהירות לתוך המבנה שבער והיה אפוף עשן סמיך, רצה במעלה המדרגות וחילצה אם ושני ילדים קטנים אותם נשאה השוטרת בזרועותיה. השוטרת נפגעה משאיפת עשן אך המשיכה לטפל באירוע עד לחילוץ האב וילד נוסף מגג המבנה, ורק לאחר מכן פונתה לקבלת טיפול רפואי. רס"ל גל הרוש פעלה בנחישות, בקור רוח ובמקצועיות ותוך סיכון עצמי וביצעה באומץ פעולות להצלת חיי אדם. עיטור המופת מוענק לרס"ל גל הרוש על מעשה, שנעשה באומץ לב, הראוי לשמש מופת.

רש"ט הדר כהן ז"ל קיבלה את עיטור המופת בשנת 2016

רש"ט הדר כהן ז"ל, סמ"ש רווית מור, רס"ל עידו נגר ומפקח פארס ראבח ממשמר הגבול קיבלו את עיטור המופת ו-רש"ט בוסנה אמביליה ממשמר הגבול, רפ"ק אסף דואק ורס"מ סלמאן סאבק ממחוז ירושלים קיבלו את צל"ש המפכ"ל. בתאריך 3.2.16 צוות של לוחמות מג"ב ניגש לבדוק שני חשודים בשער שכס. כשהחשודים התבקשו להזדהות, אחד מהם נאבק בפתאומיות ברס"ל עידו נגר, אשר נטרל את המחבל ובו בזמן כיוון את אקדחו אל עבר המחבל השני. במקביל, ניסתה השוטרת סמ"ש רווית מור להשתלט על המחבל השני והדפה אותו מאחור, בעוד המחבל שולף סכין יפנית וחותר את פניה של רווית ואת צווארה. השוטר עידו, שהבחין במתרחש ניטרל גם את המחבל השני. הדר כהן ז"ל, שזיהתה את המתרחש, דרכה במקביל את נשקה וביצעה ירי לעבר שני המחבלים. לפתע הגיח מחבל שלישי, שלא נראה לפני כן, וירה בהדר. רב פקד אסף דואק, שהיה בסיור שטח, חתר למגע וביחד עם האחרים ירה לעבר המחבל עד לנטרולו ולסיום האירוע. כתוצאה מהאירוע נהרגה לוחמת מג"ב הדר כהן ז"ל.

סמ"ר אליסון לסרי קיבלה את עיטור המופת בשנת 2016

סמ"ר אליסון לסרי, המשרתת במשמר הגבול, קיבלה את עיטור המופת בגין נטרול שני מחבלים במחסום תפוח, בתאריך 30.10.15. במהלך משמרת, בזמן בדיקת רכב ובו כשמונה נוסעים, הגיעו לפתע שני מחבלים רכובים על אופנוע כשהם חמושים בסכינים, בכוונה לדקור את השוטרת ושוטר נוסף שהיה עמה במשמרת. הלוחמת נטרלה את שני המחבלים החמושים תוך שהיא מצילה את חיי שותפה לצוות.

סמ"ש רווית מור קיבלה את עיטור המופת בשנת 2016

רש"ט הדר כהן ז"ל, סמ"ש רווית מור, רס"ל עידו נגר ומפקח פארס ראבח ממשמר הגבול קיבלו את עיטור המופת ו-רש"ט בוסנה אמביליה ממשמר הגבול, רפ"ק אסף דואק ורס"מ סלמאן סאבק ממחוז ירושלים קיבלו את צל"ש המפכ"ל. בתאריך 3.2.16 צוות של לוחמות מג"ב ניגש לבדוק שני חשודים בשער שכם. כשהחשודים התבקשו להזדהות, אחד מהם נאבק בפתאומיות ברס"ל עידו נגר, אשר נטרל את המחבל ובו בזמן כיוון את אקדחו אל עבר המחבל השני. במקביל, ניסתה השוטרת סמ"ש רווית מור להשתלט על המחבל השני והדפה אותו מאחור, בעוד המחבל שולף סכין יפנית וחותר את פניה של רווית ואת צווארה. השוטר עידו, שהבחין במתרחש ניטרל גם את המחבל השני. הדר כהן ז"ל, שזיהתה את המתרחש, דרכה במקביל את נשקה וביצעה ירי לעבר שני המחבלים. לפתע הגיח מחבל שלישי, שלא נראה לפני כן, וירה בהדר. רב פקד אסף דואק, שהיה בסיור שטח, חתר למגע וביחד עם האחרים ירה לעבר המחבל עד לנטרולו ולסיום האירוע. כתוצאה מהאירוע נהרגה לוחמת מג"ב הדר כהן ז"ל.

האזרחית הדס מזרחי קיבלה את עיטור המופת של משטרת ישראל בשנת 2014

בתאריך 14 באפריל 2014, ערב פסח, בשעות הערב, עבר נצ"ם ברוך מזרחי ז"ל את מחסום תרקומיה ועמו אשתו, גב' הדס מזרחי תבל"א וארבעת ילדיהם יבל"א. בעת נסיעתו נורה נצ"ם מזרחי ז"ל ע"י מחבל שהיה במארב, ונהרג. גב' מזרחי תבל"א, נפגעה מהירי, אך הצליחה לנתב את ההגה ממקום מושבה שליד הנהג, להוריד את רגלו של בעלה המנוח מדושת הגז ולעצור את הרכב (באמצעות בלם החרום), כשבע מאות מטר ממקום עמידתו של המחבל. לאחר מכן הצליחה גב' מזרחי לדווח על הפיגוע מתוך הרכב למוקד 100 ולהזעיק עזרה, וכל זה בקור רוח, כדי שלא להחמיר את מצוקת הילדים שהיו ברכב. עיטור המופת האזרחי מוענק לגב' הדס מזרחי על הפגנת תושייה, שיקול דעת וקור רוח, ועל התנהלות מעוררת השראה, הראויה לשמש מופת.

רב סמל נופר מזרחי קיבלה את צל"ש המפכ"ל בשנת 2013

בתאריך 12.12.12, ביצעו שוטרי משמר הגבול משמרת במחסום בחברון. מחבל אשר הסתיר בבגדיו אקדח, תקף במהלך משמרת זו, שוטר שהיה בתפקיד במחסום. המחבל היכה בראשו של השוטר ופצעו, ולאחר מכן הצמיד את האקדח לראשו. השוטר ושוטר נוסף שהצטרף אליו, ניסו להתגבר על המחבל ונאבקו עמו. משהבחינה במתרחש רס"ל נופר מזרחי, ששימשה באותה עת מפקדת המחסום, היא דרכה את נשקה, הורתה לשני השוטרים האחרים לנתק מגע עם המחבל, ובנצלה שעת כושר-ירתה מספר כדורים אל עבר

המחבל ופגעה בו. צל"ש המפכ"ל מוענק לרס"ל נופר מזרחי על הצטיינות בפעילות מבצעית, תוך גילוי יוזמה, נחישות ומקצועיות.

רס"ר הדס מלכא ז"ל קיבלה את צל"ש המפכ"ל בשנת 2018

רס"ר הדס מלכא ז"ל שירתה במג"ב דרום. בתאריך 16.06.17, במהלך משימת אבטחה במסגרת מבצע "שומרי החומות" בירושלים, הגיח מחבל ודקר את רס"ר הדס מלכא ז"ל בצווארה. הדס ז"ל קראה לעזרה, נאבקה במחבל בכל כוחה, תוך שמירה על נשקה מחשש שייחטף ויגרום לפגיעה באחרים, אך למרבה הצער הפגיעה הקשה שנגרמה לה הביאה למותה. הלוחמים שהיו עמה ירו במחבל ונטרולו. הדס ז"ל הופתעה ע"י מחבל, נלחמה עד שארית כוחותיה, קראה לעזרה ובכך הובילה לחשיפת המחבל ולמניעת המשך מסע ההרג. רוני אלשיך, רב ניצב המפכ"ל כ"ח חשון תשע"ט 6 בנובמבר 2018 צל"ש מפכ"ל מוענק לרס"ר הדס מלכא ז"ל על הצטיינותה בפעילות משטרתית, שנעשתה תוך חירוף נפש.

רס"ל סימה סבן קיבלה את עיטור המופת בשנת 1992

בתאריך 7.4.92 עצרה נהג מונית, ברחבת שער יפו בירושלים, בגין עבירת תנועה. כאשר חשדה של רס"ל סימה סבן התעורר למראה נער, שיצא מן המכונית ושלח ידו לכיס אחורי, קפצה עליו והשכיבה אותו על הקרקע ובעזרת אזרח ערכה עליו חיפוש, מצאה בכיסו סכין והביאה למעצרו. בפעולתה הפגינה תושייה, עוז רוח ואומץ לב הראויים לשמש מופת לכלל המשרתים במשטרת ישראל.

סמ"ר סמואל זהבה קיבל את עיטור המופת בשנת 2018

במועד האירוע שירתו סמ"ר סולומון גברייה ז"ל וסמ"ר זהבה סמואל תבדל"א במג"ב עוטף ירושלים. בתאריך 26.09.17, בעת ביצוע משימת אבטחה בשעת כניסת פועלים לשוב הר אדר, העלה אחרון הפועלים את חשדם של הבודקים. סולומון ז"ל הבחין במתרחש והתקדם אליהם. לפתע, שלף המחבל (שהתחזה לאחד הפועלים) אקדח והחל לירות לכיוון צוות האבטחה של הישוב וצוות מג"ב. כתוצאה מהירי נפגעו סמ"ר סולומון גברייה ז"ל, שני מאבטחים ורכז ביטחון שוטף צבאי של היישוב. סמ"ר זהבה סמואל הגיבה במהירות ובמקצועיות ונטרלה את המחבל תוך חירוף נפשה. בפועלה האמיץ מנעה מהמחבל את הכניסה לישוב ואת הגדלת מעגל הדמים. באירוע נהרגו מפקד הצוות, סמ"ר סולומון גברייה ז"ל, וכן – שני מאבטחים נוספים; כמו כן, נפגע באורח קשה רכז הביטחון השוטף הצבאי של הישוב. עיטור המופת מוענק לסמ"ר זהבה סמואל על מעשה שנעשה באומץ לב, הראוי לשמש מופת. צל"ש מפכ"ל מוענק לסמ"ר סולומון גברייה ז"ל על הצטיינותו בפעילות משטרתית תוך גילוי יוזמה, נחישות וחתימה למגע.

סמ"ר בת שבע עובדיה קיבלה את צל"ש המפכ"ל בשנת 2020

רס"ל לירן כהן וסמ"ר בת שבע עובדיה משרתים ביחידת הסיור של תחנת חדרה, מרחב מנשה, מחוז חוף. בתאריך 22.7.19, בשעה 23:00 לערך, הבחין צוות סיור באדם חשוד בתחנת אוטובוס. בדיקה העלתה, כי מדובר בשוהה בלתי חוקי מירדן. החשוד, שהתבקש על ידי השוטרים להתלוות אליהם, שלף סכין מכיסו

וניסה לדקור את רס"ל כהן. או-אז החל מאבק פיזי, והחשוד החל להימלט ברחוב הראשי בחדרה כשהסכין בידו. לירן רדף רגלית אחרי החשוד, תוך שהוא מזהיר עוברים ושבים וקורא לחשוד לעצור. במקביל, סמ"ר בת שבע עובדיה, שבקרות האירוע שירתה כשוטרת חובה, עקפה את החשוד עם הניידת, חסמה אותו ובכך בלמה את הימלטותו ויצאה מהניידת לסייע בהשתלטות על המחבל. משלא נענה המחבל לקריאות לעצור, ביצע לירן ירי לעברו. המחבל הניף לבנה וסכין לכיוון השוטרים והחל לצעוק "אללה אכבר", לירן ירה לרגלו של המחבל ונטרל אותו. הצוות פעל במקצועיות ובנחישות, חתר למגע עם חשוד חמוש והביא לנטרולו תוך הפעלת שיקול דעת ויוזמה עד לסיום האירוע תוך מניעת פגיעה בשוטרים ובאזרחים. צל"ש מפכ"ל מוענק לרס"ל לירן כהן וסמ"ר בת שבע עובדיה, על הצטיינותם בפעילות משטרתית, תוך הפגנת תושייה, יוזמה וחתירה למגע.

שוטרת לאה פינטוך קיבלה את צל"ש מפקד משטרת ירושלים בשנת 1948

הנני לציין לשבח את אומץ ליבם של הקצין חיים הלבן, סמל ראשון אברהם שפיגלשטיין ושוטרת לאה פינטוך שביום 7 ביוני 1948 סכנו את נפשם ותחת מטר של פגזי האויב היו הראשונים שעלו על גג מטה המשטרה במאמץ לכבות את השריפה שנגרמה על ידי פגיעה ישירה של פגזים.

בזמן האירוע, שירתו לאה פינטוך וחבריה ב"משטרת ירושלים העברית", שהייתה ארגון עצמאי שנוסד עם תום המנדט, ללא כפיפות למשטרת ישראל. משטרת ירושלים התאחדה עם משטרת ישראל בסוף אוגוסט 1948, והייתה למחוז ירושלים במשטרה. לאה פינטוך היא, ככל הנראה, האישה הראשונה במדינת ישראל, שצוינה לשבח על פעילות אל נוכח אש אויב.

רש"ט דניאל פרי קיבלה את צל"ש המפכ"ל בשנת 2018

רס"ר סאמח אבו עביד, רס"ר רואד סלאחה ורש"ט דניאל פרי משרתים במג"ב עוטף ירושלים. בתאריך 24.05.18, בשעה 02:24, פתח מחבל באש לעבר מחסום המנהרות ונמלט מהמקום. צוות חפ"ק 310, בפקודו של רס"ר סאמח אבו עביד והלוחמים – רס"ר רואד סלאחה ורש"ט דניאל פרי, החלו דולקים אחר המחבל מכיוון מחסום עין יעל בעקבות ציר מנוסתו בשטח איר"ש. הצוות זיהה את המחבל בסיוע תצפית. המחבל ירה על רכב הקרקל, בו נסע הצוות, ובהמשך השליך את נשקו, החל במנוסה, קפץ מעבר לחומה ונמלט בעלטה אל בין הבתים. סאמח ורואד קפצו מעבר לחומה תוך סיכון חייהם, רדפו אחר המחבל, תפסו אותו והשתלטו עליו. על גופו הייתה סכין, וכל זאת – בעוד דניאל מחפה עליהם מחוץ לרכב. במהלך האירוע הפגינו שלושת הלוחמים רצון ודבקות במטרה תוך חתירה למגע. צל"ש מפכ"ל מוענק לרס"ר סאמח אבו עביד, רס"ר רואד סלאחה ורש"ט דניאל פרי על הצטיינותם בפעילות מבצעית וחתירה למגע.

שוטרת יונה קוממי ז"ל קיבלה את עיטור הגבורה בשנת 1974 (האירוע קרה בשנת 1965)

ב-29 באוגוסט 1965, בשעה 8:30 בבוקר, התקיימה במשרד של עורך דין ברחוב ביאליק ברמת גן, פגישה בין אברהם ליס לבין אביגדור ופולה ליס (אין קשר משפחתי בין הראשון לשני האחרונים). אברהם ליס הילוה להם כסף בעבר, ודרש את החזרתו. כאשר לא הגיעו שני הצדדים להסכמה, שלף לפתע אברהם ליס אקדח, ירה למוות באביגדור ופולה ליס, ונמלט מהמשרד לרחוב, כשהוא יורה לכל עבר. באותה שעה היו השוטרת

יונה קוממי והשוטרת גליה אגסי בפטרול שגרתי, כששמעו יריות וצעקות "תפסו את הרוצח", והבחינו באדם חמוש רץ במורד הרחוב. שתי השוטרות, שבדומה לשאר שוטרי התנועה באותה עת, לא היו חמושות, פתחו במרדף רגלי אחרי האיש, שירה לכל עבר. כאשר התקרבה קוממי לאיש, הוא ירה בה, ולאחר מכן כיוון את האקדח לראשו – והתאבד. השוטרת נלקחה לבית החולים, ושם נקבע מותה. יונה קוממי, שעמדה להתחתן, נרצחה פחות משבוע לפני שמלאו לה עשרים. אחרי מותה הוענק לה עיטור הגבורה, על שרדפה אחרי עבריין חמוש, למרות שלא היתה חמושה. שאול רוזוליו, רב ניצב המפקח הכללי 1974

זהו עיטור הגבורה היחיד שהוענק לאשה בישראל, במשטרה או בצה"ל. יונה קוממי ז"ל הייתה, ככל הנראה, השוטרת הראשונה בעולם שנהרגה במהלך פעילות מבצעית בעלת אופי משטרתית.

רס"מ שרה שוורץ קיבלה את עיטור האומץ בשנת 1990

בתאריך 29.5.1989 הבחינה בילד זב דם, שרוע על המדרכה ומתבוסס בדמו ומעליו כלב זאב גדול, שלא אפשר לו להשתחרר. תוך סיכון עצמי זינקה לעבר הילד, חילצה אותו מן הכלב אשר המשיך לרדוף אחריהם ופינתה את הילד ברכבה לבית החולים.

סמ"ר אורלי שרגא קיבלה את עיטור המופת בשנת 2003

סמ"ר אורלי שרגא קיבל את עיטור המופת בשנת 2003. השוטרת אורלי שימשה חובשת קרבית בפלוגה מ"ה. בתאריך 30.7.01 בוצע ירי של מחבל לעבר ג'יפ מג"ב והשוטרת העניקה לשלושת הנפגעים טיפול ראשוני. בתאריך 11.9.01 בוצע ירי בידי שני מחבלים לעבר בסיס "איבתן". כתוצאה מהירי נהרגו שני שוטרים ושלישי נפצע. השוטרת, ששמעה את הירי, רצה ונכנסה לעמדת הש"ג טיפלה בלוחם שהיה פצוע שלאחר מכן מת מפצעיו. השוטרת שהתה בעמדת הש"ג כ- 25 דקות עד שהגיעו כוחות פינוי. בתאריך 24.11.01 שימשה השוטרת כלוחמת בצוות מג"ב שהיה במחסום. רכב של מחבלים שהגיע למחסום פגע בשוטרת כאשר ניגשה לבדוק אותו ונמלט מהמקום. השוטרת עלתה לרכב מג"ב, התפתח מרדף שבמהלכו היא ירתה ברכב של המחבלים. עיטור המופת מוענק לשוטרת על כי במספר אירועים שונים הפגינה דבקות במשימה, מקצועיות ואומץ לב הראוי לשמש מופת.

תני"צ אהובה תומר ז"ל קיבלה את עיטור המופת בשנת 2011

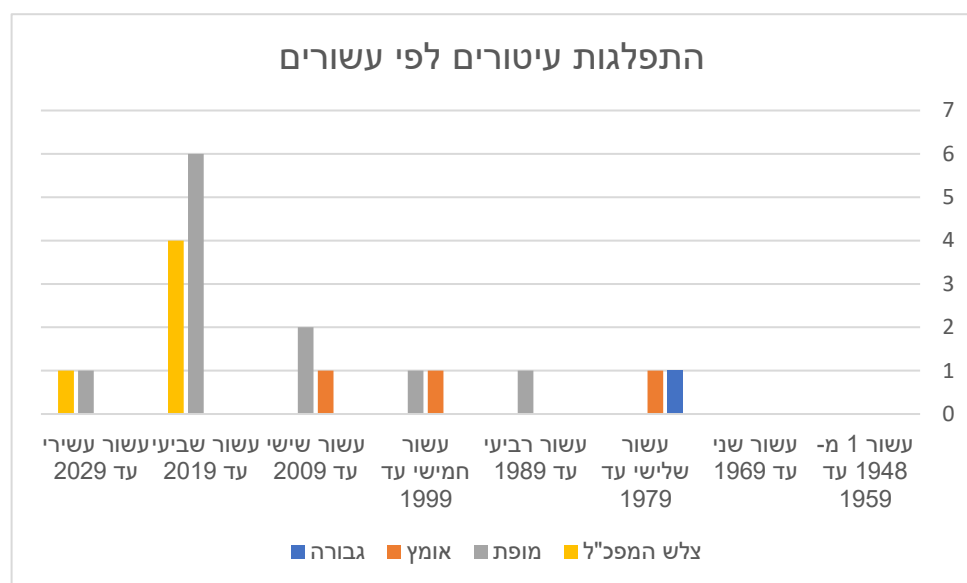
תני"צ אהובה תומר ז"ל, שירתה במועד הרלוונטי כמפקדת תחנת חיפה. תני"ץ ליאור בוקר ז"ל, שירת במועד הרלוונטי כקצין המבצעים של מחוז צפון. סני"ץ יצחק מלינה ז"ל, שירת במועד הרלוונטי כראש משרד התנועה בתחנת חיפה. בתאריך 2.12.10 בשעות הצהריים, פרצה שריפת ענק ביערות הכרמל. בשריפה זו נספו 44 אנשי שירות בתי הסוהר, מכבי האש והמשטרה, אשר נלכדו בתוך האש. עיטור המופת מוענק לתני"ץ אהובה תומר ז"ל, לתני"ץ ליאור בוקר ז"ל ולסני"ץ יצחק מלינה ז"ל על גילוי התמדה, דבקות במשימה ואומץ לב, הראויים לשמש מופת.

ניתוח המידע

היקף העיטורים שהעניקה המשטרה לנשים רב יותר בשנים האחרונות והוא אינו קשור ישירות להיותן נשים אלא בכמות אירועי הטרור שהתקיימו בארץ. ניתן לראות כי בעשור השביעי למדינה בין השנים 2010 עד 2019 הוענקו 10 עיטורים, בעשור השישי למדינה בין השנים 2000 עד 2009 הוענקו רק 3 עיטורים.

טבלה 1 - התפלגות העיטורים לפי עשורים

עשורים	גבורה	אומץ	מופת	צלש המפכ"ל
עשור 1 מ-1948 עד 1959				
עשור שני עד 1969				
עשור שלישי עד 1979	1	1		
עשור רביעי עד 1989			1	
עשור חמישי עד 1999		1	1	
עשור שישי עד 2009		1	2	
עשור שביעי עד 2019			6	4
עשור עשירי עד 2029			1	1

בצה"ל בסוף 2006 היוו הנשים 33 אחוז מכלל המשרתים ואחוז אחד מכלל הלוחמים בצבא, מאידך חלקן גבוה יחסית ביחידות ייעודיות לגברים ונשים עפ"י הפירוט: בגדוד קרקל הן מהוות כ-70% מהלוחמים, במערך הנ"מ הן מהוות 30%, ביחידות האב"כ כ-17%, בתותחנים 12% ובמשמר הגבול - 10%.¹

בשנת 2019 עמד מספר הנשים המשרתות ביחידות קרביות בצה"ל על 6000, בשנת 2014 שירותו 2500 נשים בתפקידי לחימה. ב-2020 היוו הנשים 40% מתפקידי הלחימה בחיל האיסוף הקרבי והמגמה תימשך ככל שמספר החיילים הכולל יקטן ואת החוסר ימלא צה"ל בעזרת נשים לתפקידי לחימה וסיוע טכניים על חשבון תפקידים פקידותיים.²

בשנת 2019 עמד היקף הנשים במשטרה על 25 אחוז.

סה"כ 19 נשים מכוחות המשטרה קיבלו עיטור או צלי"ש בהתפלגות הבאה:

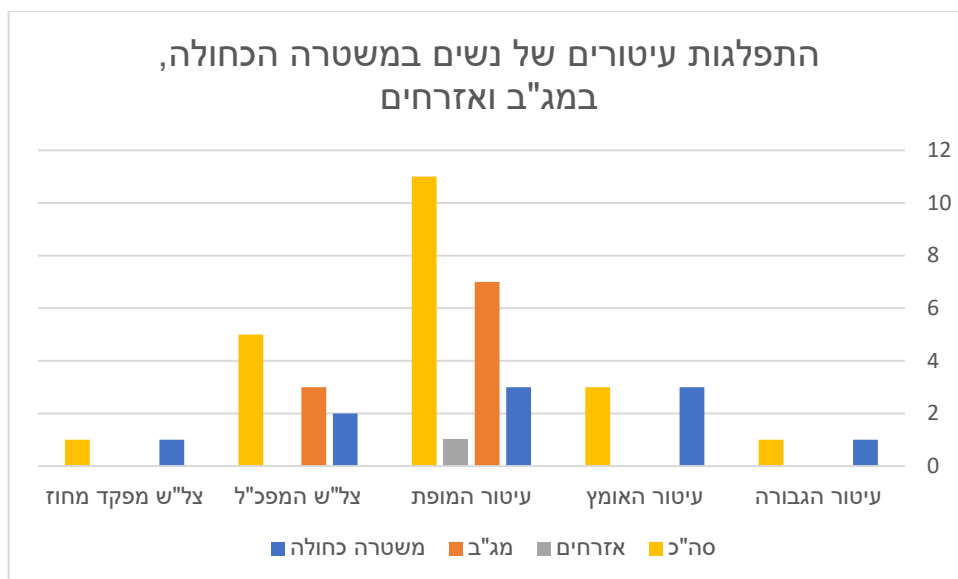
טבלה 2 - התפלגות עיטורים של נשים במשטרה הכחולה, במג"ב ואזרחים

סה"כ	צלי"ש מפקד מחוז	צלי"ש המפכ"ל	עיטור המופת	עיטור האומץ	עיטור הגבורה	
8	1	2	3	3	1	משטרה כחולה
10		3	7			מג"ב
1			1			אזרחים
21	1	5	11	3	1	סה"כ

¹ מדברי היוה"ל"ן תא"ל יהודית גריסרו כפי שנמסרו בגלובס בכתבה של אמנון ברזילי מתאריך 6 במארס 2007,

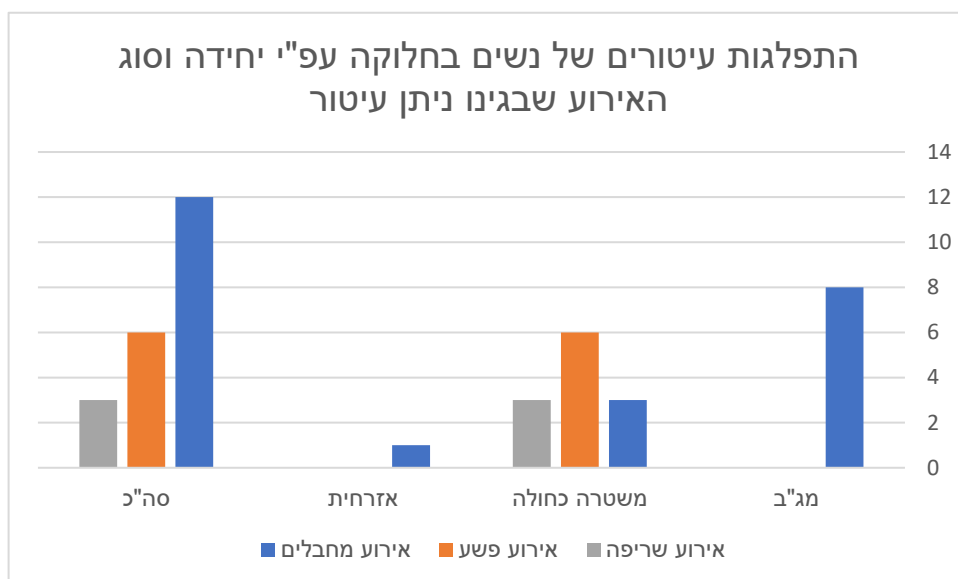
<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1000189552>

² <https://news.walla.co.il/item/3375484>

טבלה 3 – התפלגות עיטורים של נשים בחלוקה עפ"י יחידה וסוג האירוע שבגינן ניתן עיטור

סוג עיטור	אירוע מחבלים	אירוע פשע	אירוע שריפה	סה"כ
מג"ב	8	0	0	8
משטרה כחולה	3	6	3	10
אזרחית	1	0	0	1
סה"כ	12	6	3	21

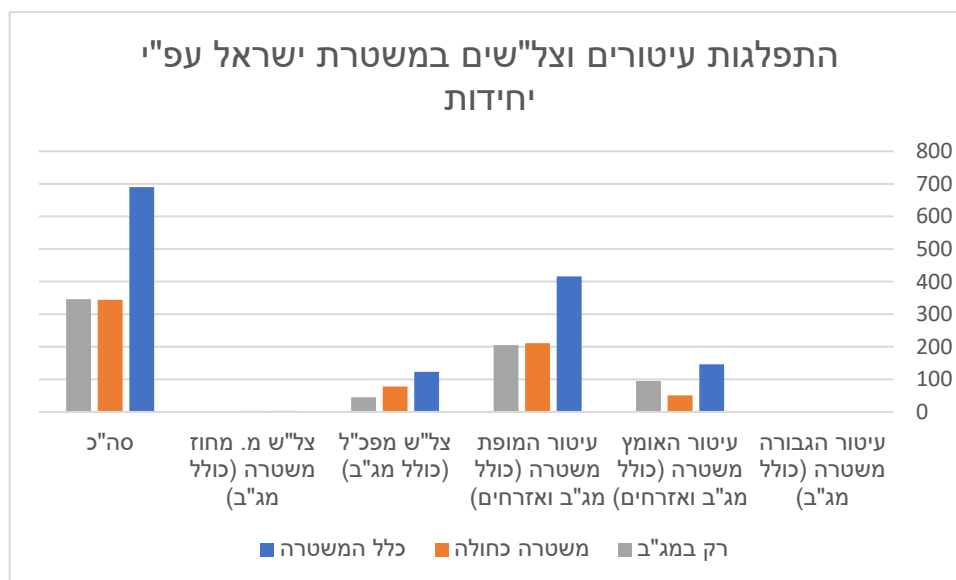
העיטורים שהוענקו לשוטרות כוללים שלוש קטגוריות של אירועים : הראשונה, הגדולה ביותר, היא של אירועי טרור והיתקלויות עם מחבלים. בקטגוריה זו הוענקו 12 עיטורים לנשים, מתוכן 8 ללוחמות מג"ב. כך למשל סמ"ר אליסון לסרי, המשרתת במשמר הגבול, קיבלה את עיטור המופת בשנת 2015 בגין נטרול שני מחבלים במחסום תפוח. בעת בדיקת רכב במחסום בו שירתה, הגיעו לפתע שני מחבלים רכובים על אופנוע כשהם חמושים בסכינים, בכוונה לדקור את השוטרת ושוטר נוסף שהיה עמה במשמרת. הלוחמת נטרלה את שני המחבלים החמושים תוך שהיא מצילה את חיי שותפה לצוות.

הקטגוריה השנייה היא של אירועי פשע, הסביבה הטבעית של פעילות המשטרה, בקטגוריה זו זכו שש שוטרות לעיטורים. כך למשל סמ"ר ורד שפי גלעדי קיבלה את עיטור המופת של משטרת ישראל בשנת 2000. שנה לפני כן נכנסו שני שודדים מזוינים לחנות, והסתגרו בה עם שלושה בני ערובה. השוטרים והמתנדבים הגיעו למקום. מתנדב אחד נכנס לחנות ואחד מהשודדים ירה לעברו, המתנדב ירה אף הוא. השודד יצא מהחנות עם בן ערובה שאל ראשו הצמיד אקדח, וניסה להימלט באופנוע. סמ"ר ורד שפי יחד עם אחרים ירו בשודד והרגו אותו ותפסו את השודד השני.

בקטגוריה האחרונה שאינה הפעילות הטבעית של המשטרה והיא אירועי שריפה עוטרו 3 שוטרות בעיטורים. אירועי שריפה הם התחום הטבעי של לוחמי כיבוי האש, יש להניח שהסיבה לריבוי העיטורים לנשים ולשוטרים בכלל נובע מכך שהכוח הראשון המגיע לאזור השרפה הוא כח משטרה ועליו מוטלת המשימה הראשונה והמיידיית לחלץ נפגעים מהאזור עוד בטרם מגיעים כוחות הכיבוי למקום. כך למשל תנ"צ אהובה תומר ז"ל קיבלה את עיטור המופת בשנת 2011 בעת שריפת הענק ביערות הכרמל. תנ"ץ אהובה תומר ז"ל, יחד עם אחרים הגיע לכרמל במסגרת תפקידם, כדי לסייע בפעולות חסימת הצירים, הפינוי וההצלה אשר התנהלו באזור. הם המשיכו בפעילותם על אף האש שהשתוללה במקום, ועל אף הסיכון הרב לחייהם עקב כך. שלושת הקצינים נספו תוך כדי ניסיונם לסייע בחילוץ של אוטובוס, ובו 38 צוערים של שירות בתי הסוהר שנלכדו בתוך האש.

טבלה 4 - התפלגות עיטורים וצל"שים במשטרת ישראל עפ"י יחידות נכון למאוס 2021

סוג העיטור	כלל המשטרה	משטרה כחולה	רק במג"ב	אחוז עיטורים במג"ב
עיטור הגבורה (כולל מג"ב)	2	1	1	50
עיטור האומץ (כולל מג"ב ואזרחים)	146	51	95	65
עיטור המופת (כולל מג"ב ואזרחים)	416	211	205	49
צל"ש מפכ"ל (כולל מג"ב)	123	78	45	37
צל"ש מ. מחוז משטרה (כולל מג"ב)	3	3	0	0
סה"כ	690	344	346	50

ניתן לראות כי מתוך שני עיטורי גבורה שהוענקו במשטרה אחד מהם ניתן לאשה. עיטורי האומץ, המופת ניתנו ללוחמי מג"ב בהיקף של כחצי מסך העיטורים המשטרתיים. הנשים מהוות אחוז קטן מכלל העיטורים דבר שניתן להסבר בגלל היות מג"ב ברובו גוף לוחם ועדיין אין שוויון מספרי בין גברים לנשים.

עפ"י השנתון הסטטיסטי של משטרת ישראל לשנת 2019³ עמדה מצבת כ"א של המשטרה על 31,757 שוטרים. מתוכם 7940 נשים המהוות 25 אחוז מכלל השוטרים. מתוך כלל המשרתים במשטרה באותה שנה השתייכו למג"ב 3678 לוחמים המהווים כ-11.5 אחוז. ניתן לראות מטבלה 3 כי היקף העיטורים שהוענקו ללוחמי מג"ב גבוה בהרבה מול מספרם היחסי בכלל המשטרה העומד על כ-12 אחוז בלבד. עיטור גבורה – 50 אחוז, עיטור אומץ – 65 אחוז ועיטור מופת – 49 אחוז, פי חמש ויותר מהיקף מספרם היחסי במשטרה. ניתן להסביר פער זה בהיות מג"ב כח לוחם בדומה לצה"ל ולכן ההשתתפות שלו במרבית אירועי הפח"ע גבוהה הרבה יותר, בנוסף הימ"ם (היחידה המיוחדת למלחמה בטרור של משטרת ישראל) משויכת למג"ב, יחידה זו פועלת בשיתוף פעולה הדוק עם צה"ל והשב"כ ולכן גם נחשפת לאירועי לחימה רבים בהם מתקיימים מעשי גבורה רבים תחת אש המזכים את עושיהם בעיטורים רבים. המידע על מספרם של הנשים בתוך מג"ב לא פורסם כמו גם האם יש ביניהן המשתייכות ליחידות הלוחמות הקדמיות של החייל אבל ניתן להניח שחלקם במג"ב אינו זהה לגברים ואין הן מיוצגות במידה שווה כמו במשטרה הכללית, חלקם כאמור עומד על 25 אחוז מכלל לוחמי מג"ב. מתוך מידע שפרסם צה"ל בשנת 2006 היוו הנשים 10 אחוז מכלל לוחמי מג"ב. הנתון הקרוב ביותר לשנה זו מופיע בשנתון המשטר לשנת 2010. בשנה זו שירתו במג"ב 3874 לוחמי קבע ו-3737 לוחמי חובה, סה"כ 7611. בהנחה שאחוז המשרתים בין 2006 ל-2010 לא השתנה מהותית ניתן ללמוד כי במג"ב שרתו כ-800 נשים לוחמות המהוות עשרה אחוז מכלל משרתי מג"ב.

בצה"ל קיבלו 28 חיילות עיטורים וצלי"שים מקום המדינה. 9 מתוכם על מעשים שיש בהם סיכון אישי בקרב או בתאונות. במשטרת ישראל כל הנשים שקיבלו עיטורים או צלי"שים נקלעו לאירועים בעלי סיכון אישי גבוה, בפעילות טרור או מול עבריינים חמושים. היות וצה"ל גדול הרבה יותר בהיקפו ממשטרת ישראל ניתן לקבוע כי נשים במשטרה זוכות לפתיחות רבה יותר במתן הוקרה לפעולתן מסכנת החיים מאשר בצה"ל. לחילופין ניתן לשער כי במסגרת תפקידן של הנשים במשטרה בכלל ובמג"ב בפרט הם נחשפות לאירועי קיצון מסכני חיים בהיקף גדול יחסית לצה"ל. 19 נשים שוטרות זכו לעיטורים וצלי"שים לעומת 9 נשים בצה"ל באירועי לחימה ו/או סיכון אישי גדול.

³ משטרת ישראל – השנתון הסטטיסטי, אגף התכנון והארגון, מאי 2019

סיכום

החברה הישראלית נמצאת בתהליך שנוי מהותי, בכל האמור במקומן של נשים בתוכה והתפקידים שהן ממלאות בה. נראה כי ככל שעובר הזמן, גוברת גם ההכרה ביכולתן של נשים למלא תפקידים ביטחוניים, כמו גם בתרומתן למסגרות, בהן הן משרתות.

אמנם, עדיין ניטש ויכוח נוקב בשאלה האם נכון להגדיל את מספרן של הנשים ביחידות קרביות ובתפקידי לחימה. המצדדים בכך קוראים לכבד את רצונן של הנשים, בעוד שהמתנגדים מזהירים מפני פגיעה ביכולות המבצעיות של היחידות השונות, כתוצאה מההבדלים הגופניים שבין המינים. לטעמי, הוויכוח בנושא זה מבוסס על עמדותיהם ואמונותיהם של הצדדים, יותר מאשר על עובדות מוצקות – ולכן הוא צפוי להימשך עוד שנים לא מעטות. יחד עם זאת, לראייתי השינוי שחל במשטרה ובצבא מסמן ומוביל שינויים בחברה הישראלית כולה, ולכן אינו בר-חלוף. הדבר החשוב ביותר בעיני, בהקשר זה, הוא לשמור על בריאותן של הנשים שבחרו לשרת ביחידות קרביות, לבדוק היטב ובאופן אישי מי מתאימה לשרות תובעני מבחינה גופנית ומי לא. זאת בדיוק כפי שהצבא נוהג לגבי גברים, שרובם נמצא לא כשיר לשרות ביחידות קרביות.

ד"ר עפר דרורי הוא מייסד ומנהל אתר הגבורה המביא מידע על כלל העיטורים והצל"שים במדינה ישראל מקיומה, בצה"ל, במשטרה ובשאר כוחות הביטחון.